

Llindar

Els dies 28, 29 i 30 de novembre de 2018 Tarragona va acollir el V Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra». El Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili (URV) va assumir, novament, l'organització d'una activitat acadèmica que es va encetar l'any 1998. Aleshores s'hi va commemorar el 50è aniversari de la mort de la figura més rellevant del procés de codificació de la llengua catalana. El 2018, la data ha coincidit amb la commemoració dels 150 anys del naixement de Pompeu Fabra. Una efemèride que, de la mà del Govern de Catalunya i amb un col·lega del departament organitzador com a comissari, el doctor Jordi Ginebra, va aconseguir una gran repercussió social. La segona i la tercera edicions del Col·loqui es van celebrar els anys 2003 i 2008, respectivament. Van ser les edicions que van marcar la continuïtat i la consolidació de la proposta congressual. La quarta, ja esperada per la gent del nostre àmbit, es va fer l'any 2013. Assolida la referencialitat de la URV en la temàtica que ens ocupa, amb la celebració del V Col·loqui els especialistes en la matèria van poder gaudir d'un fòrum de reflexió amb una proposta acadèmica d'excel·lència.

Vint anys des de la primera edició permeten ja una certa perspectiva. Una perspectiva en què les publicacions derivades dels col·loquis anteriors s'han anat fent ben presents en el nostre àmbit del coneixement. M'estic referint als dos volums que van sortir del I Congrés, intitulats La lingüística de Pompeu Fabra, resultants d'una coedició de la URV amb l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV); el volum Entorn i vigència de l'obra de Fabra, del II Congrés (treball editat per Cossetània Edicions); el volum de la tercera edició, Fabra, encara, publicació aollida per l'IEC, talment com Comunitat lingüística i norma, la darrera replega d'aportacions acadèmiques fins a l'obra que el lector té a les mans.

La proposta fundacional ha mantingut una vigència plena. Per tant, el nostre objectiu primer ha estat l'estudi de l'obra de Pompeu Fabra. Un estudi crític, aca-

dèmicament solvent, que vol defugir els plantejaments hagiogràfics i que, en segona instància, ens ha de projectar a una anàlisi rigorosa de la normativa de la llengua catalana.

La mirada sociolingüística també ha consolidat la seua presència en els col·loquis. Amb ella s'ha volgut situar el treball tècnic de les codificacions en el marc de la planificació del corpus, això és, la intervenció sobre l'estructura de la llengua orientada des de plantejaments politicoideològics hegemònics en la societat de referència.

L'arquitectura del Col·loqui va descansar en sis ponències marc, una taula redona dedicada a la reforma normativa, i un taller on es va plantejar la gestió de la norma en el sistema educatiu.

Les dinàmiques glotopolítiques en els processos d'estandardització de les llengües va ser el tema abordat pel professor de Leipzig Klaus Bochmann. També s'hi va incorporar una dimensió contrastiva amb d'altres codificacions i processos d'estandardització. L'experiència romanesa i el cas del diasistema lusobrasiler van ser tractats pels professors Jordi Llinàs i Miquel Àngel Pradilla, respectivament. La centralitat la va ocupar l'anàlisi del procés de normativització de la llengua catalana, amb conferències sobre la compleció normativa estrenada recentment, de la mà de Gemma Rigau i Manuel Pérez Saldanya, lingüistes que han liderat, des de la Comissió de Gramàtica de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, la feina ingent que ha menat a la reformulació del codi prescriptiu de la llengua catalana; i també de la mà de Jordi Ginebra, que ens va presentar la seua mirada sobre el vessant descriptiu de la nova orientació normativa. Finalment, Josep Anton Rabella es va ocupar d'escatir la relació que va tenir Fabra amb la disciplina onomàstica.

En l'àmbit de les comunicacions, s'hi van presentar vint-i-cinc propostes, totes elles validades pel comitè científic, que van tenir l'oportunitat de ser sotmeses a la consideració dels assistents en sessions duals. Aquestes comunicacions van abordar els diferents nivells d'anàlisi lingüística i també van fer aportacions vinculades a la historiografia lingüística. Tot plegat va conformar un abordatge multidimensional a l'objecte d'estudi del Col·loqui.

No voldria acabar les meues paraules sense donar les gràcies a les persones que van col·laborar en l'arribada a bon port del V Col·loqui Internacional «La lingüística de Pompeu Fabra» i la publicació que n'ha derivat. El comitè organitzador el van formar Maite Domingo, Jordi Ginebra (secretari), Anna Montserrat, Sofia de Muller, Pere Navarro, Miquel Àngel Pradilla (president), Carles Royo, Sílvia Veà i Anna Vila. El comitè científic estava constituït per Teresa Cabré (Institut d'Estudis Catalans), Daniel Casals (Universitat Autònoma de Barcelona), Llorenç Comajoan (Universitat de Vic), Jaume Corbera (Universitat de les Illes Balears), Kálman Faluba (Universitat ELTE de Budapest), Francesc Feliu (Universitat de Girona),

Jordi Ginebra (Universitat Rovira i Virgili), M. Isabel Guardiola (Universitat d'Alacant), Georg Kremnitz (Universitat de Viena), Maria Rosa Lloret (Universitat de Barcelona), Joan Martí Castell (Universitat Rovira i Virgili), Henrique Monteagudo (Universitat de Santiago de Compostel·la), Pere Navarro (Universitat Rovira i Virgili), Joan Peytaví (Universitat de Perpinyà), Miquel Àngel Pradilla (Universitat Rovira i Virgili), Joan Rafel Ramos (Universitat de València), Vicent Salvador (Universitat Jaume I), Mila Segarra (Institut d'Estudis Catalans) i Ramon Sistac (Universitat de Lleida).

Quant a les institucions col·laboradores, voldria destacar el suport de la URV mitjançant el programa d'organització de congressos; també de la Facultat de Lletres, des del programa de suport a les activitats acadèmiques; de l'IEC, que s'ha fet càrrec d'una part de l'edició que tot just acaba de veure la llum; de la Fundació Privada Mútua Catalana, que s'ha encarregat de l'altra part i és al nostre costat en un bon grapat d'activitats organitzades pel Departament de Filologia Catalana; de la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, que ha donat suport al Col·loqui en el marc del conjunt d'actes commemoratius del 150è aniversari de la mort de Pompeu Fabra, i, finalment, de la Càtedra Baixeras i el grup de recerca ROLLING'S, tots dos amb vinculacions importants a l'organització.

MIQUEL ÀNGEL PRADILLA CARDONA
President del V Col·loqui Internacional
«La lingüística de Pompeu Fabra»